

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/84/84/97

WYBORY PARLAMENTARNE'97 – PREFERENCJE W CZERWCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 1997

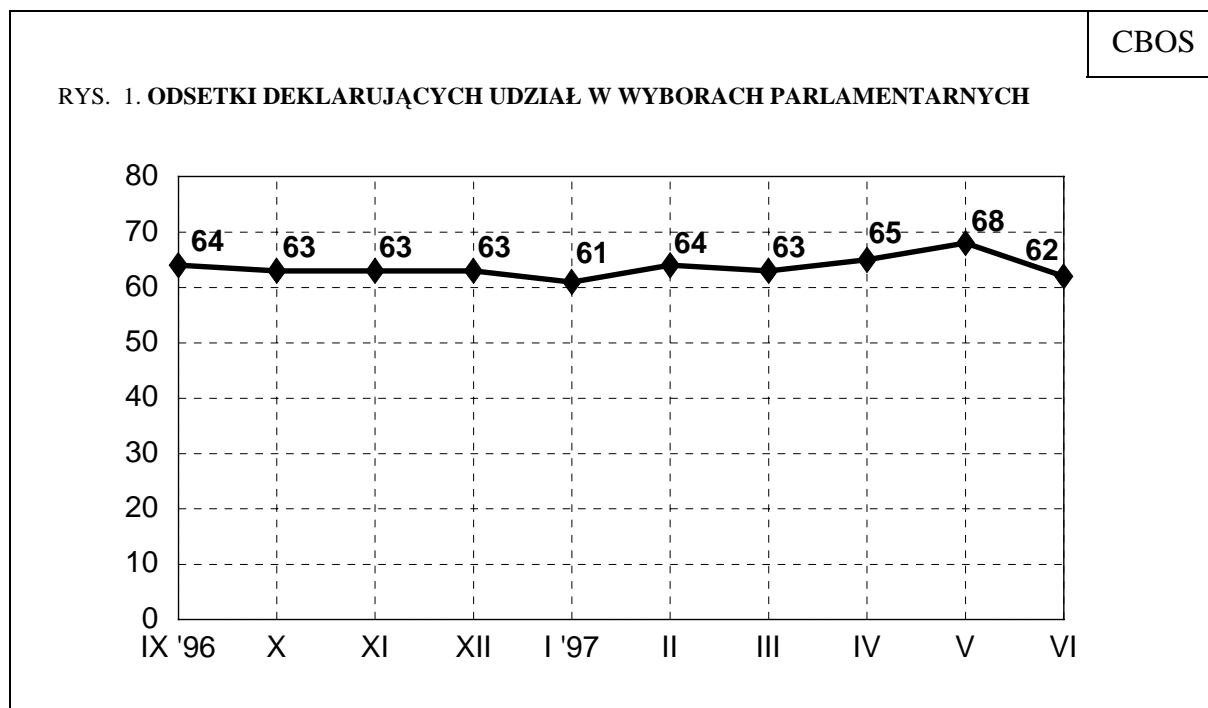
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Wybory parlamentarne odbędą się niemal dokładnie za trzy miesiące. Poszczególne ugrupowania polityczne intensywnie pracują nad swoimi listami wyborczymi. Kontrowersje wokół ich tworzenia i kolejności, jaką zajmą poszczególni kandydaci, wydają się szczególnie silne w ugrupowaniach będących koalicjami kilkunastu partii. Z jednej strony słyszymy o kłopotach, a nawet groźbach wystąpienia niektórych ugrupowań z AWS, z drugiej zaś dowiadujemy się o odległych miejscach, jakie na listach SLD mają zająć politycy, którzy opuściwszy swe dotychczasowe partie od niedawna zaczęli współpracować z tą formacją.

Czerwcowy sondaż¹ poprzedziły dwa znaczące wydarzenia mogące wpływać na społeczne postrzeganie sceny politycznej: referendum konstytucyjne i wizyta Jana Pawła II. Pierwsze z nich ze względu na niezbyt dużą frekwencję było interpretowane jako pewna porażka klasy politycznej - spora część społeczeństwa mimo rangi tego wydarzenia nie chciała wziąć udziału w mało czytelnym i w dużej mierze niezrozumiałym rozgrywkach międzypartyjnych. Wizyta papieża, choć nie przekładająca się bezpośrednio na politykę, wpłynęła stabilizująco - jak się wydaje - na emocje polityczne, „rozhuśtane” gwałtowną kampanią przedreferendalną.

Jak zatem kształtują się deklaracje zachowań wyborczych po tych doniosłych wydarzeniach?

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (85) przeprowadzono w dniach 13-17 czerwca '97 na 1110-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Gdyby wybory odbywały się w tym miesiącu, udział w nich - jak wynika z deklaracji - wzięłoby 62% badanych. Odsetek ten zmniejszył się o 6 punktów w stosunku do ostatniego pomiaru, przeprowadzonego tuż przed referendum konstytucyjnym. Można przypuszczać, że z jednej strony przestały działać czynniki związane z kampanią przedreferendalną, mogące wpływać również na wzrost deklaracji udziału w wyborach, z drugiej zaś niska frekwencja w referendum mogła podziać jako pewne przyzwolenie na brak uczestnictwa w życiu publicznym. Obecnie liczba osób zgłaszających zamiar wzięcia udziału w wyborach kształtuje się na poziomie zbliżonym do odnotowanego w marcu br.

W czerwcu największym poparciem cieszy się Sojusz Lewicy Demokratycznej. Notowania tej koalicji wzrosły o 2 punkty procentowe w stosunku do ubiegłego miesiąca; obecnie mogłaby ona liczyć na głosy 26% wybierających się do urn. Jest to najlepszy od lutego '96 wynik uzyskany przez to ugrupowanie.

Od maja nie zmieniło się poparcie dla AWS - drugiego z najbardziej liczących się ugrupowań na przedwyborczej scenie. Czerwiec jest jednak kolejnym miesiącem, kiedy uzyskuje ona notowania niższe od dotychczasowych - w stosunku do kwietnia liczba jej zwolenników spadła o 5 punktów procentowych. Po raz pierwszy też odnotowujemy znaczącą przewagę SLD nad jego głównym rywalem w zmaganiach przedwyborczych.

PREFERENCJE PARTYJNE OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH DO PARLAMENTU

Tabela 1

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu i Senatu?	Wskazania respondentów według terminów badań										
	1996				1997						
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
Sojusz Lewicy Demokratycznej	22	23	22	18	20	22	23	23	24	26	
Akcja Wyborcza „Solidarność”	21	20	26	23	25	24	24	26	22	21	
Polskie Stronnictwo Ludowe	15	12	11	12	10	10	10	7	10	8	
Unia Pracy	9	8	7	8	5	7	5	5	8	8	
Unia Wolności	8	7	7	8	4	8	8	8	8	7	
KPEiR - Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	-	-	5	3	6	3	5	7	7	7	
Ruch Odbudowy Polski	7	9	8	8	8	6	6	6	5	5	
Unia Polityki Realnej	3	2	2	2	1	2	2	2	2	2	
BBWR/Blok dla Polski	-	4	1	2	4	1	1	1	2	1	
Inna partia lub organizacja	3	0	1	1	1	0	3	2	0	1	
Trudno powiedzieć	11	14	11	14	16	16	13	14	13	14	
	N	734	724	707	706	666	735	744	777	779	691

W ciągu ostatniego miesiąca nie zmieniły się również znacząco notowania pozostałych ugrupowań. Nieznacznie (w granicach błędu pomiaru) zmalało poparcie dla PSL. Identyczne lub bardzo zbliżone notowania uzyskują obecnie także Unia Pracy, Unia Wolności, a także Krajowa Partia Emerytów i Rencistów. W dalszym ciągu na granicy 5-procentowego progu utrzymuje się poparcie dla ROP.

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-zachodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-wschodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	62	21	17	1110
Płeć				
Mężczyźni	69	17	14	525
Kobiety	56	24	20	585
Wiek				
do 24 lat	39	33	28	154
25-34	64	24	13	197
35-44	64	19	17	255
45-54	72	15	13	188
55-64	78	12	10	125
65 lat i więcej	57	21	21	189
Miejsce zamieszkania				
Wieś	59	21	20	415
Miasto do 20 tys.	66	22	12	137
od 21 do 100 tys.	66	19	16	227
101-500 tys.	63	21	16	213
501 tys. i więcej mieszk.	61	20	20	116
Region				
Północny	63	23	14	133
Zachodni	56	26	18	125
Środkowo-zachodni	53	21	26	166
Środkowy	65	21	14	192
Wschodni	59	25	16	129
Południowo-wschodni	68	16	16	186
Południowo-zachodni	68	15	17	178
Wykształcenie				
Podstawowe	57	21	21	337
Zasadnicze zawodowe	63	20	18	336
Średnie	62	23	15	353
Wyższe	81	14	6	84
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	74	15	11	74
Prac.umysl.niż.szczebla	64	21	15	124
Pracownicy fiz.- umysl.	63	20	17	86
Robotnicy wykwalifikowani	67	18	16	114
Robotnicy niewykwalifik.	61	22	17	51
Rolnicy	44	33	23	59
Prywatni przedsiębiorcy	80	8	12	40
Bierni zawodowo				
Renciści	62	19	19	148
Emeryci	66	18	16	187
Uczniowie i studenci	42	38	21	72
Bezrobotni	62	18	20	101
Gospodynie domowe i inni	53	27	21	55
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	69	20	11	141
Sektor państwowy	68	16	16	121
Sektor prywatny	69	18	13	237
Spółdzielczość	47	32	21	14
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	60	19	21	204
201 - 325	63	21	16	213
326 - 449	59	21	20	195
450 - 599	74	19	7	139
Powyżej 599 zł	73	14	12	169
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	18	21	282
Średnie	61	22	16	558
Dobre	65	20	15	269
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	68	13	19	86
Raz w tygodniu	65	20	14	498
Kilka razy w miesiącu	60	22	18	170
Kilka razy w roku	59	25	16	247
W ogóle nie uczestniczy	54	17	29	108
Poglądy polityczne				
Lewica	77	13	11	276
Centrum	53	29	18	286
Prawica	78	12	10	302
Trudno powiedzieć	37	31	32	244

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AWS	BBWR	KPEiR	PSL	ROP	SLD	UPR	UP
Ogółem	21	1	7	8	5	26	2	8
Płeć								
Mężczyźni	20	2	7	9	5	31	3	8
Kobiety	22	0	7	8	5	21	1	8
Wiek								
do 24 lat	15	0	2	6	11	20	2	15
25-34	17	1	1	11	7	23	4	10
35-44	22	0	2	5	5	24	2	10
45-54	26	1	6	12	5	32	1	7
55-64	16	2	20	6	4	29	2	6
65 lat i więcej	26	1	13	9	1	28	0	2
Miejsce zamieszkania								
Wieś	22	1	6	19	6	20	0	6
Miasto do 20 tys.	20	1	5	6	1	33	4	10
od 21 do 100 tys.	24	1	7	1	5	28	1	4
101-500 tys.	20	1	9	3	5	27	4	10
501 tys. i więcej mieszk.	16	0	8	0	4	37	4	15
Region								
Północny	17	1	6	6	5	35	3	5
Zachodni	17	0	4	3	0	35	5	3
Środkowo-zachodni	18	0	4	11	3	30	1	13
Środkowy	13	1	9	9	5	32	1	10
Wschodni	30	0	5	15	9	14	1	6
Południowo-wschodni	21	2	7	8	7	21	2	8
Południowo-zachodni	30	1	8	7	4	19	1	8
Wykształcenie								
Podstawowe	21	0	14	14	2	25	1	6
Zasadnicze zawodowe	22	2	4	11	5	25	2	8
Średnie	22	1	4	3	7	27	1	10
Wyższe	15	0	4	1	7	30	6	7
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	11	0	2	1	4	28	6	12
Prac.umysł.niż.szczebła	16	0	0	7	10	31	2	13
Pracownicy fiz.- umysł.	37	2	2	3	0	25	0	10
Robotnicy wykwalifikowani	24	4	0	5	2	22	2	13
Robotnicy niewykwalifik.	8	0	4	17	15	17	0	18
Rolnicy	0	0	0	54	10	24	0	0
Prywatni przedsiębiorcy	27	0	3	3	11	23	9	2
Bierni zawodowo								
Renciści	14	0	10	15	5	36	2	1
Emeryci	22	2	20	5	1	31	0	4
Uczniowie i studenci	23	0	0	0	4	10	5	21
Bezrobotni	31	0	9	9	8	22	1	3
Gospodynie domowe i inni	38	0	7	0	0	12	0	8
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	21	4	1	6	6	28	0	9
Sektor państwowy	16	0	0	7	10	29	4	11
Sektor prywatny	22	1	3	7	4	23	4	12
Spółdzielczość	25	0	0	0	0	30	0	20
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 200 zł	25	2	4	18	6	25	0	4
201 - 325	23	0	10	9	6	24	1	6
326 - 449	20	1	6	9	3	26	2	13
450 - 599	20	1	11	2	4	30	1	9
Powyżej 599 zł	15	1	5	3	4	35	5	10
Ocena własnych war. mater.								
Złe	23	0	11	11	3	27	2	5
Średnie	24	1	6	10	6	23	2	9
Dobre	14	1	4	4	4	31	3	10
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	47	0	3	4	7	7	1	4
Raz w tygodniu	27	1	8	10	7	17	1	9
Kilka razy w miesiącu	10	0	5	14	2	27	1	11
Kilka razy w roku	12	2	7	5	4	41	4	7
W ogóle nie uczestniczy	7	0	5	3	0	58	2	6
Poglądy polityczne								
Lewica	2	0	5	11	0	69	0	7
Centrum	14	2	9	10	6	14	2	15
Prawica	47	0	6	5	9	2	5	6
Trudno powiedzieć	12	1	9	8	5	10	0	4

(continued)

Tabela 2 (cd.). Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	UW	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	1	14	691
Płeć				
Mężczyźni	7	1	7	365
Kobiety	7	2	20	326
Wiek				
do 24 lat	9	0	20	60
25-34	8	2	17	125
35-44	12	3	16	164
45-54	2	1	6	135
55-64	5	1	10	97
65 lat i więcej	6	0	13	108
Miejsce zamieszkania				
Wies	5	0	14	245
Miasto do 20 tys.	5	2	13	90
od 21 do 100 tys.	7	1	22	149
101-500 tys.	11	3	7	134
501 tys. i więcej mieszk.	9	3	4	71
Region				
Północny	5	1	15	84
Zachodni	11	5	17	70
Środkowozachodni	5	0	14	89
Środkowy	3	2	14	124
Wschodni	6	3	10	76
Południowo-wschodni	7	0	17	126
Południowo-zachodni	13	0	6	122
Wykształcenie				
Podstawowe	2	0	16	192
Zasadnicze zawodowe	4	0	16	210
Średnie	11	4	9	220
Wyższe	20	2	8	68
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	2	9	55
Prac.umysł.niż.szczebla	8	2	11	79
Pracownicy fiz.- umysł.	4	2	16	54
Robotnicy wykwalifikowani	10	3	15	76
Robotnicy niewykwalifik.	3	0	17	31
Rolnicy	0	0	12	26
Prywatni przedsiębiorcy	10	0	13	32
Bierni zawodowo				
Renciści	2	0	14	92
Emeryci	6	0	8	124
Uczniowie i studenci	6	8	23	30
Bezrobotni	2	1	13	63
Gospodynie domowe i inni	9	0	26	29
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	12	1	13	97
Sektor państwowy	5	2	15	82
Sektor prywatny	10	3	12	163
Spółdzielczość	0	0	25	7
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	6	0	9	123
201 - 325	3	2	16	134
326 - 449	9	0	11	115
450 - 599	7	2	13	103
Powyżej 599 zł	13	2	8	124
Ocena własnych war. mater.				
Złe	4	0	14	173
Średnie	7	1	11	342
Dobre	10	3	17	176
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	9	4	15	58
Raz w tygodniu	7	1	12	326
Kilka razy w miesiącu	6	3	21	103
Kilka razy w roku	8	0	11	145
W ogóle nie uczestniczy	9	2	8	58
Poglądy polityczne				
Lewica	5	0	1	211
Centrum	10	2	18	152
Prawica	10	3	7	235
Trudno powiedzieć	0	1	50	91